

Mirosław Pietrzak

Nowinka, pow. Elbląg. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 5, 203-204

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ornamentem linii falistej. Zaliczyć ją należy do starszych faz okresu wczesnośredniowiecznego - wieków VIII-IX. Razem z tymi formami odkryto na stanowisku Nr 2 ceramikę typu drohickiego, jednak prymitywniej wykonaną i słabo obtaczaną. Wydaje się, że można ją odnieść do X w.

Na podstawie materiału zabytkowego można stwierdzić, że badana osada użytkowana była w VIII-X w. Prawdopodobnie osadnictwo koncentrowało się w budowlach naziemnych, których śladów nie udało się uchwycić, a część gospodarczą stanowiły jamy drążone w piasku.

Stosunek osady do grodu nie jest jeszcze jasny, jednak należy sądzić, że jest ona wcześniejsza od grodu.

Stanowisko 4

Osada na stanowisku znajduje się na piaszczystym wsgórku nad rzeką Cetynią, na południowy zachód od grodu, w odległości od niego około 1200 m i po przeciwnej stronie rzeki. W bieżącym sezonie wykopaliskowym przebadano tu 5,5 ara w centralnej części osady oraz uchwyciono peryferie osadnictwa na krańcu północnym. Na przekopanej powierzchni odkryto 21 obiektów, z których trzy stanowiły jamy kultury trzcinieckiej i żużłokiej, a reszta to jamy i paleniska wczesnośredniowieczne. Jamy miały kształt nieckowaty, a głębokość ich dochodziła do 1 m. Jedną z nich, dość dużych rozmiarów można uznać za pozostałość półziemianki. Paleniska były zakładane bądź w jamach, bądź na powierzchni ziemi i składały się z nieregularnie ułożonych kamieni polnych. W jamach i paleniskach odkryto dużą ilość ceramiki, węgle drzewne, kości zwierzęce oraz mbytki metalowe - noże żelazne, szłydo a także dwa przęśliki i paciorek szklany.

Ceramika z osady na stanowisku jest charakterystyczna dla wczesnych faz okresu wczesnośredniowiecznego. Lepiona ręcznie, górą lekko obtaczana, zdobiona jest ornamentem wielokrotnej linii falistej prowadzonej w kilku rzędach. Wstępnie datować ją można na VII-VIII wiek.

Należy stwierdzić, że kompleks osadniczy w Niewiadomej zyskuje coraz wcześniejszą metrykę, a badane w poprzednich sezonach grodzisko i omentarysko stanowią końcową fazę osadnictwa wczesnośredniowiecznego w tym rejonie.

NOWINKA, pow. Elbląg
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadził mgr Mirosław Pietrzak. Finansował WKZ w Gdańsku. Pierwszy sezon badań.

**Cmentarzysko z okresu wędrowek ludów
/V-VI w./.**

Cmentarzysko położone jest na południowy zachód od wsi, w odległości ok. 500 m na obszarze rozległej eksploatowanej piaskownicy. Badania miały charakter ratowniczy i rozpoznawczy. Zbadano przestrzeń ok. 80 m², odsłaniając 9 grobów ciałopalnych jamowych oraz 1 pochówek koński zawierający 1 szkielet.

Groby jamowe w rzutach poziomych przedstawiały kształt nieregularnych owali o średnicy od 0,50 do 1,00 m, a w rzucie pionowym tworzyły niecki o półkolistych lub płaskich dnach. Groby wyposażone były bardzo ubogo, zawierały małą ilość przepalonych kości ludzkich, węgla drzewnych oraz drobne skorupy. Tylko w jednym grobie /nr 2/ inwentarz składał się z 2 identycznych zapinek brązowych, bransolety brązowej drucikowej, 3 ułamków drugiej bransolety oraz nożyka żelaznego zachowanego fragmentarycznie. Zapinki należą do dwuczęściowych z wewnętrzną cięciwą, gdzie szpile spełniają rolę kabłąka i są wygięte łukowato. Dwie części zapinki połączone są przy pomocy drewnianego kołeczka, który przechodzi przez wnętrze sprężynki.

Szkielet koński znajdował się w bliskim sąsiedztwie grobu nr 8 i prawdopodobnie należał do osobnika pochodzącego z tego grobu. Zawierał on wędzidło żelazne oraz brązowe okucia zdobiące ramię uprzęży. Na czaszce konia w pobliżu oczodołów, znajdowała się niewielka ilość przepalonych kości ludzkich. Występowały one też pojedynczo w innych partiach szkieletu. Na podstawie zapinek pochodzących z grobu nr 2 oraz znalezionych luźno /zapinka z trzema grzebniakami/ wstępnie można datować cmentarzysko na V-VI w. n.e.

Badania będą kontynuowane.

NOWOGROD, pow. Łomża

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Białymstoku i Muzeum Kurpiowskie w Nowogrodzie Łomżyńskim

Badania prowadził mgr Tadeusz R. Żurawski oraz mgr Jolanta Sobiech i dr Andrzej Niewęglowski. Finansował WKZ w Białymstoku. Piąty sezon badań na pl. Ziemowita. Grodzisko wczesnośredniowieczne i zamek średniowieczny.

Badania prowadzone w dwóch wykopach pogłębianych w ub.r. i obok w dwóch nowych. W warstwach kulturowych zauważono zmiany w rozplanowaniu przestrzennym, zaszły na przełomie XIII/XIV w. pole-